

INTERLUDIJUM

Ispočetka sam, naravno, ćutala. Čini mi se da nisam znala da je moguće *ovo* da se ispriča, a i kada sam saznala – ako sam uopšte ikad saznala, ako se takvo obaveštenje uopšte može negde naći ili od nekoga čuti – prošlo je od onda mnogo vremena dok nisam sve to iskustvo uspela da sažmem u razumljivu celinu, odnosno, razabirljivo sećanje, višestruko umnoženo i razgranato, sećanje kojem obris jednine nika-ko ne odgovara, jer je proizvod stečenih sinaptičkih veza, uspostavljanih u glavama nekoliko ljudi, različitih, vremenski potpuno nedodirljivih, ali ipak mojih, neotuđivih. Proces povezivanja tih raznovrsnih i topografski jasno označenih individualnih sećanja – kao posledice zalaganja svesti da spoji razdvojeno, a osuđeno na sveuništavajući dim zaborava – trajao je, po utisku koji sada sagledavam, dovoljno dugo da bi vremenske razdaljine, a samim tim i iskustvo uslovljeno njima, izgledali potpuno nepremostivi i nesabirljivi, a opet, sa ove naše tačke, ove iz koje mi se čini da govorim, veoma kratko, možda ne duže od nekoliko treptaja. Tako da mi je i ta isparljivost, odnosno, nesvrshodnost vremena, naročito vidljiva prilikom poređenja, još više otežavala čak i samu pomisao na mogućnosti sprovođenja ispovesti u delo, tj. u oblik koji će biti (ili moći da bude) razumljiv radozalcima i sa ove i sa one strane vremena. Zapravo, ne očekujem da će ovde biti mnogo radoznalih, verovatno će se neko takav naći samo među mlađima, dok će mi se stariji, svesna sam toga, smeškati iskrenom ljubaznošću, prisećajući se, verovatno, i svojih sličnih pokušaja, ili možda rezultata, i posedujući čestice večnog dubokog razumevanja mudraca pri susretu

sa zbunjenim početnikom, što ja svakako jesam i čega ne treba (a i ne mogu) da se stidim. Ali, sa druge strane vremena, ako konci ove moje pripovesti nađu odgovarajući način da tamo stignu i ostanu koliko-toliko razumljivi, onda mogu da se nadam da ću, ako tamošnje duše i ne uspeju direktno da pomognu meni, možda ja pomoći njima (a tako, indirektno, opet i sebi), jer tražiti i dobiti pomoć sigurno je jedan od glavnih razloga zbog kojih se upuštam u ovaj posao. Mada, da budem sasvim iskrena, ne plašim se da kažem da je pomoć ipak prvo potrebna meni, iako sam svesna svog samoljublja, pa i izvesnog egocentrizma, čemu sam, kad se osvrnem i bolje pogledam, uvek bila sklona. Pomoć u vidu saveta, tj. iskustva pretočenog u savet, koje će me umiriti i uputiti na sagledavanje svojih grešaka. Jer, jasno je – sve što mi se dešavalo, naročito u ova četiri donekle upamćena slučaja, posledica je mojih pogrešaka, brljotina, nesnalažljivosti, straha, upornosti da svoj život provedem u uživanju, pa stoga i nedostatka osećaja za procenu stvarnosti, nedostatka mudrosti. I nije važno, zaista, kada će ta pomoć stići, jer *kada* jeste za nas najbesmislenija upitna zamenica. Bitno je da stigne, da me pronađe, odnosno, da ja budem u položaju da je nađem i da budem pronađena. Kao da sam krajičkom uha načula da su i druge slično radile, imam osećaj da sam u tome u pravu, da se to tako radi, da se tako traži pomoć, pogotovo ako pomagači zataje. A ja mislim da su kod mene zatajili, barem se usuđujem da tako smatram, iako znam da grešim. Mada mi se čini da nikada još nisam srela nijednog pomagača. A znam da sam u zabludi, jednostavno znam, i svi mi to kažu. Postojao je jedan svetao entitet, koji sam, čini mi se, zvala Loa, jer su je tako i druge zvale, a koja se s vremena na vreme pojavljivala u mom vidokrugu, pa je čak i umela blago da se nasmeši i nešto mi prišapne, nešto što liči na utehu, ali ipak ne mogu dovoljno jasno da je razdvojim od ostalih. Možda je jedina razlika u tome što Lou viđam, tj. srećem nešto češće. Sledeći put moram da je upitam da li je ona moj pomagač, iako sam sasvim svesna svih svojih ranijih pokušajâ da tu nameru ostvarim i mada još ništa nisam preduzela. Uvek mi se čini važnijim da čujem i osetim šta mi Loa poručuje,

u onim retkim trenucima kada je sretnem, nego moja radoznalost, od koje ne mogu da imam neku korist. Jer, šta mi zapravo znači to što ću možda saznati kakva je priroda njenog odnosa sa mnom, kada ću pri tom zanemariti uputstva i savete koje mi daje, a koje neću, tako, ni zapamtiti ni primeniti. Ako mi ih uopšte daje. U to ne mogu da budem baš sasvim sigurna. Da li je savet dobra energija koja prođe pored nas, češući se o naše *ja* tako prilježno i tako dugo, da nam se učini da se radi o priljubljanju, pa i upijanju – da li je dobra energija oblik saveta koji nama treba da bude raspoznatljiv? Ako jeste, ja sam onda potpuno ubeđena da se moja pažnja zadrži samo na užitku prilikom tog dugog i intenzivnog priljubljanja, a da duboki smisao, stvarnu poruku zbližavanja – ako je uopšte ima – ne doživljam kao savet, pa propuštam sve što se nalazi iza tog užitka, sve što bi moglo da krije važan putokaz na mom putu. Ili je možda sve što mi je neophodno u tom trenutku nepotpunog, kvaziprisajedinjenja, baš onakvo kao što sam videla u prirodi, kada pčela sleti na cvet: nežna unutrašnjost cveta i nežni trbuščić pčele prisajedinjuju se načas u osećaju obostrane čulne bliskosti i ostvaruju uzbudljiv kontakt, koji im sigurno veoma prija, dovodeći ih čak možda i do nekog vida taktilne ekstaze, pri čemu ni pčeli ni cvetu ta potencirana čulnost ne predstavlja razloge njihovog intimnog susreta – pčela u njemu učestvuje da bi prikupila hranu, a cvet da bi razaslao ili primio polen. Čulni užitak je stvoren samo da im obavljanje zadatka bude lako i prijatno, u vidu slasnog dodirivanja. Možda je tako i sa nama. Možda nam naši pomagači prilaze u vidu prijatne, uzvišene energije, priljube se uz nas i predaju nam svoju poruku, koju mi usvojimo (odnosno, treba da usvojimo) bez učešća svesti i da je potom primenimo u situaciji u kojoj se od nas zahteva reakcija, shodno prepoznatljivosti okruženja i značenja događaja, ali i prirodi same poruke. Možda. Čini mi se da malo ipak nagađam, ne mogu da budem sigurna, iako je već davno trebalo da se susretnem sa takvim zaključcima. A možda se i jesam susrela, ali sam taj tren propustila, nemarno, pa sada treba sve da zaključim ponovo, a verovatno i da zapamtim. Osim ako, kao što sam rekla, svoje reakcije obavljamo

zahvaljujući energiji koja svoj smisao ostavlja u nama. Bilo bi lepo da je tako, ali ja u to nisam sigurna. Jer sam toliko puta, slikovito rečeno, razbila glavu zbog odluka kojih ne samo da nisam bila svesna, u trenucima (časovima, godinama, decenijama) kada su se ti događaji odvijali, nego ih uopšte nisam ni prepoznavala, i to ne samo prvi put kad su se (tada već sasvim vidljive) pojavile u svom kobnom finalu, nego ih nisam prepoznala nijednom do sada. I sve te odluke, u svojoj svojoj čednosti – koja me je držala podalje od svakog saznanja – završavale su se, bez izuzetka, fatalno, i dovodile me do takvog stravičnog čuđenja da bih svaki put, pre kraja, zinula od čuda i svog nesnalaženja.

Zato mislim da Loa, ako postoji, nije dovoljno uporna. A možda sam ja samo loš đak. Verovatno je tako. Ipak, odgovornost možda nije samo moja, čak i ako sam toliko tvrdoglava u svojoj površnosti, kao što se nažalost višestruko pokazalo. Ali, i Loa nosi svoj deo odgovornosti, pa čak i ako sama njena pojava nije dovoljno jasna i precizna da bi se uopšte mogla nazvati nekakvim saučesnikom mojih promašaja. Ne znam ni kako bih je dozvala da je upitam za savet, mada znam da je i to neznanje isključivo moj propust. Nekako se prisećam da je na nekom, čak mi se čini opštem, zajedničkom predavanju (nekada negde) bilo reči o načinima kako da dozovemo svoje pomagачe, ali ja sam na tom času sigurno bila nepažljiva i zavitlavalala sam se sa Bondurom, mojim drugom, kome se najviše radujem i pored koga najradije sedim na tim predavanjima. A volim da ga viđam i inače, u životima. Njega uvek prepoznam, ali vidim da i on greši, pa mi njegovi saveti ne bi baš mnogo koristili.

I tako, ostadoh da sama lupam glavu i tražim rešenje u koje uopšte ne verujem. Zapravo, palo mi je na pamet da zapišem najupečatljivije događaje kojih mogu da se setim, a u kojima se pojavio taj problem, nazvaću ga problemom shvatanja okolnosti mog prisustva u nekoj životnoj, zemaljskoj situaciji. Odnosno, problem neshvatanja i sebe i drugih, i našeg međusobnog sadejstva. A to mi je palo na pamet tako što sam u jednom času sebi rekla: zapiši, pa ćeš videti. Nisam to čak glasno ni izgovorila, nego onako, u sebi, samo kao misao. Zbog

toga, da budem sasvim iskrena, ne mogu da tvrdim da je ta misao baš sasvim moja. Možda mi ju je Loa poslala. Bilo bi to baš lepo i pažljivo od nje. Sklona sam da verujem u njen dobronamerni šapat i sviđa mi se taj osećaj, pa makar se opet prevarila. Osećaj da neko brine o meni. Iako, naravno, ne mogu da tvrdim da sam potpuno nezaštićena i prepuštena samoj sebi – i pored mnogobrojnih pokazatelja suprotnog – prija mi da verujem da neko o meni misli, da se neko brine, da je nekome do mene stalo. Ali, ako je ovo njena ideja, da pišem, onda to znači da Loa ima neki plan, za mene u ovom trenutku nerazumljiv, ali plan čije će mi izvršenje možda doneti spas od kobi koja me je uvek sustizala, koja me je preticala zbog mog neznanja i neshvatanja, koja me je svaki put strpljivo čekala na mestu na koje čak nisam ni znala da ću pristići, a prepoznala sam ga tek kad tamo osetim njeno prisustvo, moje stvarne pratilje, moje kobi. Šta li je to Loa smislila, da mi je znati. Možda, ako sve zapišem, ako se prisetim pojedinosti svojih zabluda i, u njihovom ponavljanju, uočim moj postupak koji je uzročnik greške – one greške koja me na kraju sasvim pobeđi, ukloni – onda odatle verovatno može da se izvede neko pravilo, ili, kako to naši kažu, nauk, koji bi, uz malo više svesti o ličnoj pameti i veri u nju, mogli da obezbede nekakvo drugačije iskustvo, možda čak blisko i samom izbjavljenju. Videću, prerano je za prognoze. Pisaću, pa šta bude. Ne znam da li ću svega moći da se setim, tj. da li će mi, u zaboravu na koji smo svi mi osuđeni, bilo da smo s ove ili one strane, opet promaći ključna tačka, mesto prvobitnog ispoljavanja kobne greške, i to onda kada je još u začetku i kada možda može da se neutrališe ili preusmeri. Nisam se dosad susretala sa takvim načinom podrivanja zaborava – zapisivanjem. Ali, verujem da вреди probati. Nečemu ću se tako sigurno približiti. I to će biti neki pomak, možda čak i dovoljan. Samo ne smem na sebe da se ljutim zbog zaborava, koji nama tako moćno vlada, pa se pojedinosti gube u beskraju svega što nas okružuje, pogotovo ovde, sa ove strane života. Probaću, pa dokle stignem. Zemaljski dani će teći i nekuda će me odvesti. Veće je. Napolju veje...

SADRŽAJ

INTERLUDIJUM	9
PRVO BDENJE	
CRNI ČOVEK	17
DRUGO BDENJE	
BELI KAMEN	45
TREĆE BDENJE	
CRVENA SLOVA	81
ČETVRTO BDENJE	
PLAVO CVEČE	119
INTERMECO	167
REČ AUTORA	173
BELEŠKA O AUTORU	175